

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ๒) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยเลือกประชากรในแต่ละหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน จำนวน ๑๔,๑๑๓ คน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) มีการใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๘๙ คน ซึ่งได้จากการแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูล ที่ได้รวบรวมมา สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบโดยการทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) และใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยจะสรุปตามลำดับ ดังนี้

๕.๑.๑. ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๒๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๒ มีอายุ ๓๑-๔๐ ปี มีจำนวน ๒๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๒ มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๑๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๕ มีอาชีพรับจ้าง จำนวน ๒๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๔ และมีรายได้ ๕,๐๐๑-๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๒๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๙

ผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำในการบริหาร เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เป็นการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร ได้แก่ จำแนกตาม, เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพ, และรายได้ตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำในการบริหาร เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน (Sig. = ๐.๗๒๒) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ของ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน (Sig. = ๐.๔๕๓) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำในการบริหาร เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน (Sig. = ๐.๑๓๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน (Sig. = ๐.๖๒๙) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

๕.๑.๔ สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์” ครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีดังนี้

ปัญหาและอุปสรรค

๑) ด้านการกำหนดนโยบายท้องถิ่น พบว่า การกำหนดนโยบายไม่ครอบคลุมทุกด้านของปัญหาในพื้นที่ ปัญหาด้านนโยบายกับสมรรถภาพขององค์กรไม่สอดคล้องกัน

๒) ด้านการแก้ไขปัญหาท้องถิ่น พบว่า การแก้ไขปัญหาท้องถิ่น ผู้นำบางหมู่อาจแก้ไขปัญหาโดยเอื้อพวกพ้องของตนเอง ประชาชนไม่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาท้องถิ่น

๓) ด้านการสนับสนุนสวัสดิการสังคม พบว่า ปัญหาด้านสวัสดิการของประชาชน บางอย่างยังขาดการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชนขาดความรู้เกี่ยวกับสิทธิสวัสดิการต่างของประชาชนที่พึงได้ ผู้นำชุมชนยังขาดความรู้ด้านกฎหมาย ข้อบังคับเกี่ยวกับสิทธิสวัสดิการสังคม

๔) ด้านการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานของท้องถิ่น พบว่า ผู้นำชุมชนยังไม่ให้ความสำคัญกับการติดตามผลการดำเนินงานท้องถิ่น ผู้นำชุมชนบางแห่งติดตามผลการดำเนินในลักษณะจับผิดมากกว่าติดตามเป็นไปตามระเบียบกฎหมาย

๕) ด้านการประสานงานองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้นำท้องถิ่นประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐยังไม่ล่าช้าอยู่ ผู้นำท้องถิ่นกับการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐยังไม่เป็นไปตามลำดับขั้น

ข้อเสนอแนะ

๑) ด้านการกำหนดนโยบายท้องถิ่น พบว่า ควรกำหนดนโยบายให้ครอบคลุมปัญหาในแต่ละพื้นที่ของตน ควรกำหนดนโยบายโดยการประชุมหรือเพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกัน

๒) ด้านการแก้ไขปัญหาท้องถิ่น พบว่า ผู้นำควรศึกษาพื้นที่จริง ลงพื้นที่จริง ผู้นำควรแก้ไขปัญหพื้นที่ ในภาพรวมมากกว่าแก้ปัญหาเฉพาะพวกพ้อง

๓) ด้านการสนับสนุนสวัสดิการสังคม พบว่า ควรให้ผู้นำศึกษา อบรมเกี่ยวกับสิทธิสวัสดิการของประชาชนให้มากขึ้น ผู้นำท้องถิ่นควรรักษาสวัสดิการของประชาชนในพื้นที่ ผู้นำท้องถิ่นควรชี้แจงประชาสัมพันธ์สิทธิสวัสดิการของประชาชนให้มากขึ้น

๔) ด้านการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานของท้องถิ่น พบว่า ผู้นำท้องถิ่นควรมีส่วนเข้าไปตรวจสอบและติดตามโครงการในหมู่บ้าน เมื่อผู้นำติดตามผลการดำเนินงานท้องถิ่นแล้วควรเสนอแนะปัญหาหาของโครงการด้วย

๕) ด้านการประสานงานองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้นำท้องถิ่นควรประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับงบประมาณให้มากขึ้น ผู้นำควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้าง เพื่อต่อการประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕.๑.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

การสัมภาษณ์เชิงลึก(In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะและแนวทางของผู้ดำเนินการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ครั้งนี้ทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะ ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้

๑) ด้านการกำหนดนโยบายท้องถิ่น พบว่า การกำหนดนโยบายการบริหารของพื้นที่แต่ละตำบลนั้นควรสอดคล้องกับปัญหาในพื้นที่และสอดคล้องกับความสามารถของบุคลากรภายในองค์กร ซึ่งทางผู้นำท้องถิ่นควรคำนึงถึงสาเหตุนี้ด้วย ผู้นำท้องถิ่นต้องคำนึงปัญหาโดยรวมไม่ว่าจะเป็นสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของพื้นที่ และอีกหลายสาเหตุเป็นต้น เนื่องจากการกำหนดนโยบายนั้นหากกำหนดขึ้นมาแล้วไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้อาจส่งผลเสียต่อการบริหารงานท้องถิ่นได้ ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พร้อมกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเป็นหลัก เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและการแก้ไขปัญหาที่ตรงต้องอาศัยการประสานงานที่ดี อาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน กลุ่มชุมชน เพื่อความครอบคลุมในการกำหนดนโยบาย

๒) ด้านการแก้ไขปัญหาท้องถิ่น พบว่า การแก้ไขปัญหาท้องถิ่นผู้นำท้องถิ่นต้องใช้หลักประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหา เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาจากความคิดเห็นส่วนใหญ่ ซึ่งผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทอย่างมากต่อการพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหา ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้างพื้นฐาน หรือสิทธิสวัสดิการของประชาชน ผู้นำชุมชนในฐานะตัวแทนของประชาชนไม่ว่าจะเป็นในระดับหมู่บ้านหรือระดับตำบลมีบทบาทอย่างมากในการผลักดันโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ โดยมีนักการเมืองขับเคลื่อนไปยังหน่วยงานภาครัฐ

๓) ด้านการสนับสนุนสวัสดิการสังคม พบว่า บทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นนั้น มีส่วนการสนับสนุนสวัสดิการสังคมของประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมาก เพราะมีส่วนในการส่งเสริมสนับสนุนซึ่งในอันดับต้นต้องคำนึงถึงสิทธิสวัสดิการขั้นพื้นฐานก่อน เช่น อาหาร ยา เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย เป็นต้น ส่งเสริม สนับสนุนสิทธิสวัสดิการท้องถิ่น เพราะฉะนั้น ผู้นำท้องถิ่นเองต้องศึกษาสิทธิสวัสดิการต่างของประชาชนที่ควรได้รับ ให้มากที่สุด มีบทบาทในการขับเคลื่อน เรียกร้องสิทธิแทนประชาชนในพื้นที่ของตน ดังนั้นเพื่อเป็นการรักษาสวัสดิการของประชาชนผู้นำท้องถิ่นควรที่จะศึกษาในด้านของกฎหมาย กฎระเบียบเกี่ยวกับสวัสดิการทางสังคมให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

๔) ด้านการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานของท้องถิ่น พบว่า ผู้นำท้องถิ่นยังมีอีกบทบาทหน้าที่คือการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานท้องถิ่น ว่าเป็นไปตามแผนงานโครงการที่วางไว้หรือไม่ เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด ตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานท้องถิ่น เนื่องด้วยผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน เป็นตัวแทนประชาชน มีหน้าที่โดยตรงในการตรวจติดตามผลการดำเนิน ให้มีความถูกต้อง สะดวก โปร่งใส และคุ้มค่า เป็นหลักปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล คือต้องมีตัวแทนสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นคณะกรรมการตรวจติดตามผลการดำเนินงานท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นต้องมองผลประโยชน์ในภาพรวมของตำบลของตนเองนำไปสู่การพัฒนาเป็นสำคัญ

๕) ด้านการประสานงานองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้นำท้องถิ่นมีส่วนในการประสานงานกับหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้องอย่างมากเนื่องจากผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนงานโครงการได้ด้วยการประสานงานให้เป็นไปได้ที่เกินศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณได้โดยการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นผ่านการประสานงานและการผลักดันของผู้นำท้องถิ่นนั่นเอง ที่มีเครือข่ายเดียวกับนักการเมืองระดับประเทศที่เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันแผนงานโครงการโดยลักษณะการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่มีนักการเมืองเป็นบุคคลผลักดัน

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูล การวิจัยเรื่อง “บทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ จากผลการวิจัยโดยภาพรวมทั้ง ๕ ด้าน

ผลการวิจัยโดยภาพรวมทั้ง ๕ ด้าน พบว่า บทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดนสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ครบทุกด้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สำรอง บำเพ็ญ** ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในด้านเสนอความคิดเห็น รองลงมาคือ ด้านการดำเนินงาน ด้านการวางแผน ด้านการประเมินผล ด้านการตัดสินใจ และน้อยที่สุดคือ ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ อายุ การศึกษา ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ประสมการณ์การฝึกอบรม การเป็นสมาชิกกลุ่มองค์กรทางสังคม^๑

๕.๒.๒ จากผลการวิจัยด้านการกำหนดนโยบายท้องถิ่น

ผลการวิจัยด้านการกำหนดนโยบายท้องถิ่น พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ด้านการกำหนดนโยบายท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๔$)

^๑สำรองบำเพ็ญ, “การมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), ๒๕๔๘).

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ทัศนีย์ อินะวงศ์กนิษฐ์** ได้วิจัยเรื่อง บทบาทผู้นำท้องถิ่นในกระบวนการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาการบริหารส่วนตำบลในเขตกิ่งอำเภอเชียงรุ่ง จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษา พบว่า ๑. ผู้นำท้องถิ่นที่เป็นทางการจะมีบทบาทในการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าผู้นำท้องถิ่นที่ไม่เป็นทางการ ๒. บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในกระบวนการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลจะมีบทบาทที่แตกต่างกัน ตามลักษณะโครงสร้างผู้นำดังกล่าวคือ ผู้นำที่เป็นทางการก็มีบทบาทโดยตรงตามโครงสร้างอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ส่วนผู้นำที่ไม่เป็นทางการมีบทบาทโดยอ้อม ๓. ปัญหาที่สำคัญของการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลที่สำคัญ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ทางด้านโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายมิได้เปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้นำท้องถิ่น ที่ไม่เป็นทางการเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงการกำหนดประเด็นการจัดทำแผนพัฒนาและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองมากเท่าที่ควร ข้อเสนอแนะในการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การเร่งสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนได้รับทราบถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายบริหารท้องถิ่น ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นควรใช้ความจำเป็นพื้นฐานประกอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานจากหลายๆฝ่าย ตลอดจนควรส่งเสริมความรู้ ฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ทั้งฝ่ายสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่ประจำให้มีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างแท้จริง^๒

๕.๒.๓ จากผลการวิจัยด้านการแก้ไขปัญหาท้องถิ่น

ผลการวิจัย ด้านการแก้ไขปัญหาท้องถิ่น พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ด้านการแก้ไขปัญหาท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **รุ่งโรจน์ ลีสกุลรักษ์** ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็ง กรณีศึกษาชุมชนสวนดอก ผลการศึกษา สรุปได้ว่า จากการสัมภาษณ์ ประธานชุมชนและคณะกรรมการชุมชนสวนดอก พบปัจจัยที่ทำให้ชุมชนสวนดอกประสบความสำเร็จในการสร้างความซื่อสัตย์ จริงใจ เสียสละ ความสามัคคี และร่วมกันทำเพื่อชุมชน การบริหารจัดการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน การทำงานที่โปร่งใสตรวจสอบได้ มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ ระเบียบ และข้อบังคับของชุมชน แก้ไขปัญหาของสมาชิกชุมชน รักษาประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น สมาชิกในชุมชนได้รับความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ การประสานงานระหว่าง

^๒ทัศนีย์ อินะวงศ์กนิษฐ์, “บทบาทผู้นำท้องถิ่นในกระบวนการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในกิ่งเขตอำเภอเชียงรุ่ง จังหวัดเชียงราย” **ปริญญามหาบัณฑิตรัฐประศาสนศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, ๒๕๕๐).

ชุมชนและหน่วยงานรัฐบาล การจัดประชุมอย่างต่อเนื่องของชุมชน มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และกิจกรรมในชุมชน และภายนอกชุมชนอย่างต่อเนื่อง ด้วยยุทธศาสตร์ที่ชุมชนสวนดอกใช้ในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ได้แก่ การสร้างผู้นำที่มีศักยภาพ โดยการใช้การศึกษาดูงาน การอบรม และการปฏิบัติจริง การพัฒนาท้องถิ่น โดยการให้ชุมชนจัดการตนเอง การสร้างการเรียนรู้ในชุมชน การใช้พลังชุมชนในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนทุกขั้นตอนของชุมชน โดยการสนับสนุน ประสานงาน และร่วมปฏิบัติงานในทุกกิจกรรมของชุมชนเข้มแข็ง สร้างความสามัคคี ความเอื้ออาทร และเกื้อกูลกัน^๓

๕.๒.๔ จากผลการวิจัยด้านการสนับสนุนสวัสดิการสังคม

ผลการวิจัยด้านการสนับสนุนสวัสดิการสังคม พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ด้านการสนับสนุนสวัสดิการสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๔$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย **นริสา จิตสานึก** ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ : ความคาดหวังกับการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล และการปฏิบัติงานในภาพรวมจาเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องพิจารณาคุณลักษณะส่วนบุคคลเฉพาะถึงแม้ว่าในภาพรวมความหวังอยู่ในระดับมากที่สุดก็ตาม และค่าตอบแทนและสวัสดิการต้องไม่น้อยกว่าเดิม รวมทั้งการให้มีการสำเร็จในการทำงาน มีระบบบริหารที่มีสายบังคับบัญชาสั้นลง มีระบบการประเมินที่เป็นธรรมจะทำให้บุคคลมีแรงจูงใจ และความพึงพอใจในการทำงานมากขึ้น ส่วนด้านการปรับตัวนั้นบุคลากรพร้อมที่กระตือรือร้นมากขึ้น ทำงานเร็วขึ้น แม้จะมีบทบาทการทำงานมากขึ้นก็ตาม นอกจากนี้ยังพบว่า บุคลากรมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีความคาดหวังในบุคลากรมีเงินเดือนค่าตอบแทน และสวัสดิการที่มากยิ่งขึ้น ซึ่งการพิจารณาค่าตอบแทนผู้บังคับบัญชามีบทบาทอย่างมากในการพิจารณาตัดสินอย่างยุติธรรมว่า ใครเป็นผู้มีความเหมาะสมมากกว่า นอกเหนือจากดูผลการประเมินการปฏิบัติงาน^๔

๕.๒.๕ จากผลการวิจัยด้านการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานของท้องถิ่น

ผลการวิจัยด้านการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานของท้องถิ่น พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ด้านการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานของ

^๓นายรุ่งโรจน์ ลีสกุลรักษ์ , “ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งกรณีศึกษาชุมชนสวนดอก”, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑).

^๔นริสา จิตสานึก, “การบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ : ความคาดหวังกับการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาการบริหารการพัฒนา (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๓).

ท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **บวร วิเศษสุนทร** ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการนำหลัก ธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน ๕ ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๑ ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านหลักความโปร่งใส ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการนำหลัก ธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีดังต่อไปนี้ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรให้ประชาชนเข้าไปตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้อย่างสะดวก ควรมีกิจกรรมหรือโครงการให้ประชาชนได้ร่วมความคิดเห็นร่วมแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการสำรวจความคิดเห็นขอประชาชนเพื่อนำไปเป็นข้อมูลสำคัญต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชน ผู้มีอำนาจในการตรวจสอบต้องดำเนินการด้วยความจริงจัง ผู้บริหารควรดำเนินงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลอย่างเต็มที่ ต้องดำเนินงานตามความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่เป็นสำคัญและผู้บริหารต้องบริหารโดยยึดหลักความเป็นธรรมกับประชาชนทุกคน ผู้บริหารควรบริหารอย่างมีภาวะผู้นำอย่างสมบูรณ์^๕

๕.๒.๖ จากผลการวิจัยด้านการประสานงานองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย ด้านการประสานงานองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้อง พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ด้านการประสานงานองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้อง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ลักขณา ฤาชา** ได้ศึกษาเรื่อง “ภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล” พบว่าภาวะผู้นำ (Leadership) คือการที่ผู้นำใช้อิทธิพลหรืออำนาจหน้าที่ในความสัมพันธ์ซึ่งมีอยู่ต่อใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยการโดยใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกันเพื่อบังคับบรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้^๖

^๕บวร วิเศษสุนทร, “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๐).

^๖ลักขณา ฤาชา, “ภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๓).

๕.๒.๗ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล จากการศึกษาเปรียบเทียบ โดยจำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละส่วนมีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

๑) **เพศ** ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **บวร วิเศษสุนทร** ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน^๗

๒) **อายุ** ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อาจพล วงศ์บุษราคัม** ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานของกรมชลประทานตามหลักธรรมาภิบาล” ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการ กรมชลประทานที่มีอายุต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานด้านกฎหมายและที่ดินของกรมชลประทานตามหลักธรรมาภิบาลไม่ต่างกัน^๘

๓) **ระดับการศึกษา** ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูปลัดทรงศักดิ์ กนตวิโร** ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนต่อการบริหารวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นในการบริหารวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สถานภาพ อายุ จำนวนปีที่บวช วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม และ

^๗บวร วิเศษสุนทร, “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๐).

^๘อาจพล วงศ์บุษราคัม, “การบริหารงานของกรมชลประทานตามหลักธรรมาภิบาล”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

วุฒิการศึกษาทางบาลี พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่ทำให้พุทธศาสนิกชนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ได้แก่ สถานภาพ อายุ จำนวนปีที่บวช วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม และวุฒิการศึกษาทางบาลี โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^๙

๔) อาชีพ ผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **รพีภัฏ แสงผ่อง** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรมการปกครองและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี ที่มีอาชีพต่างกัน มีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ^{๑๐}

๕) รายได้ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประทุมพร พลายเมือง** ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลนครอุบลราชธานี” ผลวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีผลทำให้ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลนครอุบลราชธานี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ รายได้^{๑๑}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรกำหนดเป็นข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ดังต่อไปนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- ๑) ผู้บริหารควรให้ความใส่ใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา
- ๒) ผู้บริหารสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน

^๙พระครูปลัดทรงศักดิ์ กนตวิโร, “ความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนต่อการบริหารวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสนมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

^{๑๐}รพีภัฏ แสงผ่อง, “กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรมการปกครองและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏราโพธิ์, ๒๕๔๗), หน้า ๕.

^{๑๑}ประทุมพร พลายเมือง, “การศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลนครอุบลราชธานี”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (สาขาสังคมเพื่อการพัฒนา: สถาบันราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๔๖).

๓) ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่น โดยการเสนอปัญหา ความต้องการในท้องถิ่น แสดงความคิดเห็นวิจารณ์การทำงานขององค์กร

๔) ควรมีมาตรการส่งเสริมการปลูกฝังเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของคนใน องค์กร และชุมชน ให้เกิดเป็นรูปธรรมและปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

๕) สร้างความสามัคคีปรองดองกันขึ้นในองค์กร เป็นตัวอย่างของคนในชุมชน ไม่แบ่งฝักแบ่งฝ่าย ร่วมแก้ไขปัญหาดังกล่าว ร่วมมือร่วมใจเป็นหนึ่งเดียว ประสานงานให้เป็น ระบบ ให้ทันเหตุการณ์

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้นำในการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะในการ ปฏิบัติ ดังนี้

๑) ควรนำผลการศึกษานี้ไปเป็นข้อมูลในการวางแผนการบริหารงานเพื่อการพัฒนา ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นไป

๒) ควรกำหนดนโยบาย โครงการ กิจกรรม ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมี การสำรวจประชาชนที่มีความสนใจ มาร่วมปรึกษาหารือ เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมร่วมกัน

๓) ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ในการบริหาร มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกในการ ทำงาน

๔) องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่รับผิดชอบ และสร้างระบบกลไก ในการปรับปรุงฐานข้อมูลให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ

๕) ควรนำข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษามาปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่เป็นปัญหา ให้มีความ ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรทำการศึกษาวิชาญบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตามหลัก พุทธธรรม

๒) ควรทำการศึกษาวิชาญการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมดำเนินชีวิตตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๓) ควรทำการศึกษาวิชาญความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการเพื่อความยั่งยืน